

Міжнародна конференція «ЕНЕРГІЯ БІОМАСИ»
14 квітня 2018 р.

ЕНЕРГІЯ БІОМАСИ
перетворення природного потенціалу
на регіональні партнерства

Досвід вирощування енергетичної верби на території західної України

Ірина Гнап
Директор
SALIX ENERGY

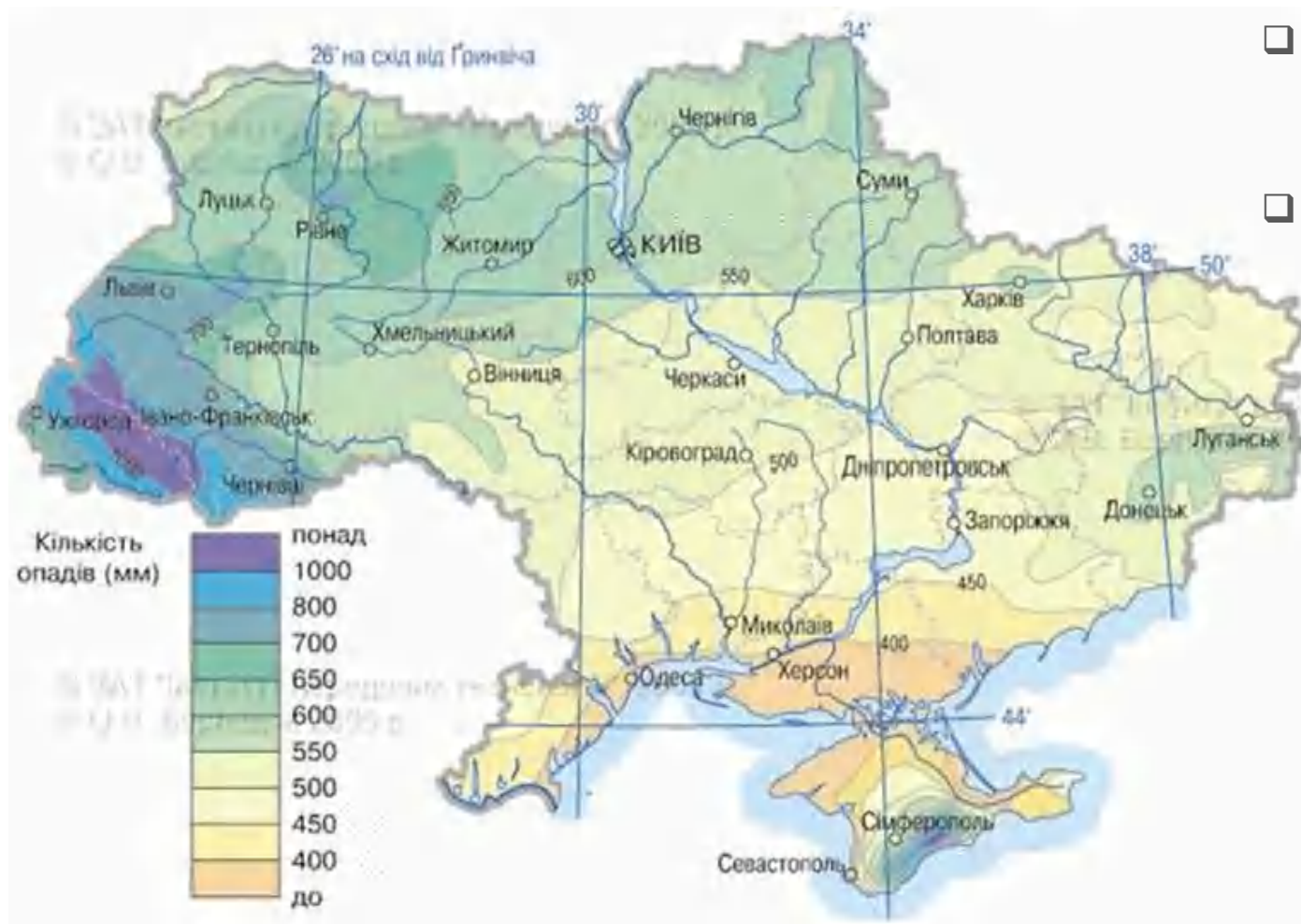

Що впливає на вибір земельної ділянки для вирощування енергетичної верби?

- ❑ Кліматична зона
- ❑ Ґрунти – з врахуванням вимог до них
- ❑ Логістика
  - ❑ Мінімальна відстань від поля до споживання тріски
  - ❑ При радіусі доставки більше 100 км економічна ефективність бізнесу падає. Тріска – це локальний продукт!

Кліматичні зони для вирощування деревовидної біомаси

- ❑ Опади не менше 650 мм на рік
- ❑ Середньорічна температура 6 °С і вище

Вимоги до ґрунтів для верби та тополі

Інтерес становлять землі не придатні (V) та мало придатні (IV) для ведення сільського господарства.

Надмірний для сільського господарства рівень вологи є позитивним фактором при вищиванні енергетичних плантацій верби та тополі

Вимоги до ґрунтів

- Рівень ґрунтових вод 0,5 – 1,5м
- Низовини, плоскі та рівні ділянки
- Добре дреновані
- Супіщані та суглинисті ґрунти
- Потужність ґрунтового профілю (до материнської породи) має становити не менше 40 см
- Вміст гумусу (не менше 1% у верхньому шарі 0,2м)
- Для верби - ґрунти слабо кислої та нейтральної реакції ґрунтового розчину (рН 4,6-6,0)
- Для тополі - ґрунти нейтральної та слаболужної реакції ґрунтового розчину (рН 5,5-7,0)

КВЕД та цільове призначення земель для вирощування верби та тополі

Згідно національного класифікатора ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» (КВЕД – 2010)

діяльність із вирощування плантацій верби енергетичної класифікується пунктом

- 01.29 «Вирощування інших багаторічних культур»,
секція А «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство»

Сільськогосподарські культури поділяються на продовольчі, технічні та кормові.

Відповідно, **верба енергетична та тополя енергетична – це технічна багаторічна сільськогосподарська культура,**

*а отже, для її вирощування використовуються **землі сільськогосподарського призначення.***

Технологія вирощування

Підготовка поля

Закладення плантації

Догляд 1-го року

Догляд та підживлення після збору урожаю

Ріст 1-го року

Ріст 2-го року

Збір урожаю

Ріст 3-го року

Підготовка ґрунту для закладення плантацій

- ❑ Закладення плантацій верби – є абсолютно **агрономічним питанням**
- ❑ **Технологія підготовки ґрунту** є аналогічна підготовці ґрунту під овочеву групу культур, та залежить від стану земельної ділянки
- ❑ Введення в обіг земель, які довгий час не були в обробітку, вимагають проведення більшої кількості операцій, та є більш затратними. Такі земельні ділянки оцінюються на наявність **самосіву, ступеня забур'яненості, мікрорельєфу**
- ❑ **Класична підготовка ґрунту в включає в себе:**
  - боротьба з багаторічними бур'янами хімічним способом (гліфосад)
  - дискування для подрібнення решток кореневищ
  - глибока осіння оранка на глибину 20-25 см
  - внесення комплексного мінерального добрива, в залежності від результатів проб ґрунту
  - передпосадкове вирівнювання та ущільнення ґрунту
- ❑ **ґрунт має бути** без рослинних решток, виораний, подрібнений та ущільнений

... про саджанці

1. Заготовка

- період збору саджанців припадає на січень-лютий; саджанці - товар сезонний

2. Види саджанців

- короткі – під ручну посадку, довжина 20см для верби та 25см для тополі, діаметр 0,7 – 2,8 см
- довгі верби – під машинну посадку

3. Зберігання

- оптимальна температура зберігання саджанців - 4°C

4. Підготовка до посадки

- порізка на короткі перед посадкою
- 1-2 доби перед посадкою зберігати не в холодній камері
- якщо відбулась втрата вологи, необхідно замочити у воді короткі саджанці

5. Щільність посадки

- в різних країнах різні і коливається в межах 15 000 шт/га для верби та 9 000шт/га для тополі

6. Сорти

- різні сорти відповідно мають різні темпи росту, фази інтенсивного розвитку, щорічні прирости біомаси, стійкість до шкідників та хвороб, морозостійкість, вимоги до ґрунтів
- лідерами по селекції верби є Швеція, Англія, тополі - Італія

Саджанці довгі

**для машинної
посадки**

Саджанці короткі

для ручної
посадки

Схема посадки

Спареними рядками, відстань між якими 1,5 м, між спареними 0,75 м

Як та коли проводять посадку?

Закладення плантацій відбувається:

- Ранньою весною як тільки є стиглість ґрунту
- Восени (листопад), якщо дозволяють погодні умови (відсутність опадів та морозів)

Особливості машинної та ручної посадки

Машинна посадка

15-20 га/день

Особливості

- Використовується більш якісний посадковий матеріал (довгі прутья, які не висушуються)
- Відсутній етап різки посадкового матеріалу
- Менша залежність від впливу людського фактору
- Можливість використання системи паралельного водіння при догляді та збиранні врожаю
- Значно менше пошкодження вкорінених саджанців при догляді

Ручна посадка

6 чол. – 1га/8год

Особливості

- Суттєво менші інвестиції
- Ручна посадка вимагає додаткової операції маркування рядків
- Може використовуватись на малих площах

Догляд за плантаціями верби

Догляд за «молодими»
плантаціями у перший рік
вегетації

Догляд в період
експлуатації плантації
після збору урожаю

Принцип догляду СВОЄЧАСНІСТЬ

Догляд за плантаціями в перший рік вегетації

Догляд за плантаціями у перший рік вегетації = контроль бур'янів (конкурент).

Чому це важливо?

Це формування успішної, зрілої плантації:

- висока приживлюваність, не 95%
- формування кореневої системи, ріст 1,5м. за перший вегетаційний період

Догляд включає в себе:

- закриття вологи механічним способом
- контроль бур'янів як хімічним так і механічним способом, залежить від забур'яненості та різновиду бур'янів; декілька разів за вегетаційний сезон;
- важливо** (!) гербіцид підбирається вибірковим методом та залежить від домінантного виду та типу бур'яну;

Догляд в період експлуатації після збору урожаю

Проходить виключно після збору щепи При 3-х річному циклі – це 1 раз на три роки

Включає в себе:

внесення підживлення, азот, калій, в залежності від результатів проб ґрунту з механічним «зароблянням» його в ґрунт

**Два місяці вегетації,
коренева система третій рік**

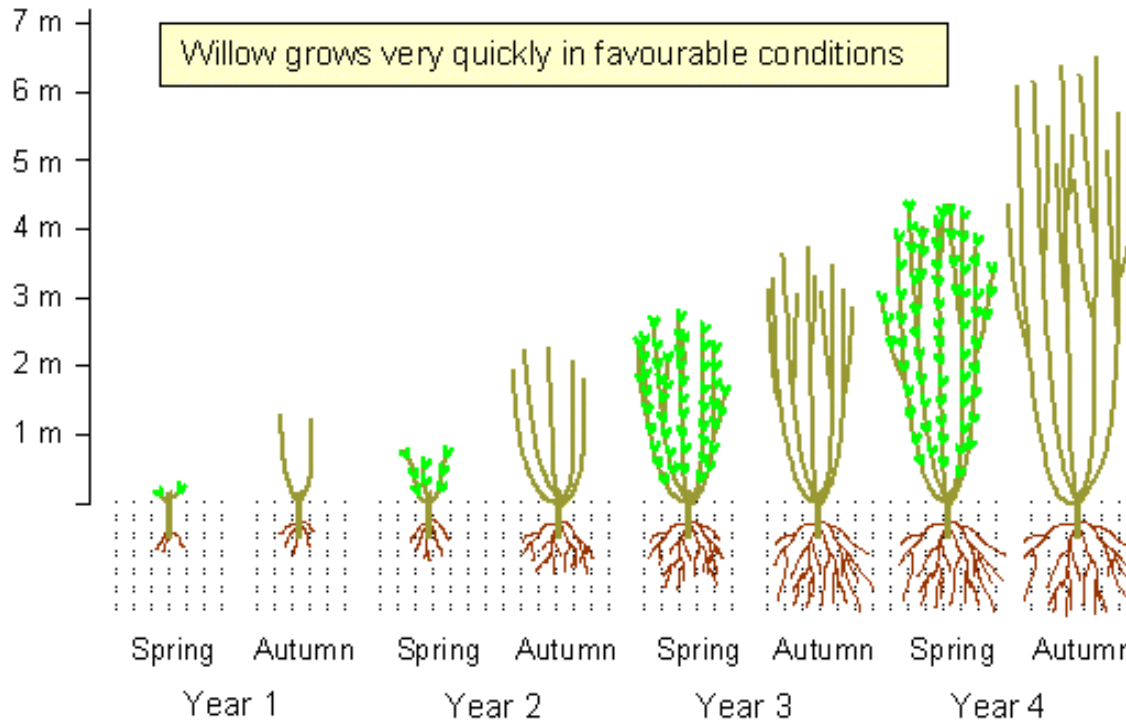

Енергетична тополя

Розвиток кореневої системи

- 80% кореневої системи залягає на глибину 40 см
- Розмір кореневої системи залежить від циклу росту (1-но, 2-х, 3-х річний)
- Після закінчення періоду експлуатації:
  - плантація рекультивується,
  - показники родючості ґрунту вищі, ніж до вирощування верби
  - ґрунт придатний для вирощування верби або інших культур

Технології збору тріски енергетичної верби

Збір урожаю проходить
в осінньо-зимовий період
з листопада по лютий

Комбайн з жаткою для верби

При зборі урожаю
отримуємо готову
біомасу у вигляді
деревної тріски

**Найкраще рішення
для великих
плантацій**

Продуктивність в сезон

- При роботі комбайном до 500 Га, діаметр верби у місці зрізу 6 – 8 см (до 10 см поодинокі)
- Відповідає 3-х річному циклу вирощуванню

Трактор з причіпним агрегатом

Для невеликих
плантацій

Продуктивність в сезон

- ❑ При роботі насадки на трактор до 250 Га, діаметр верби у місці зрізу 3 – 4 см. (до 6 см. поодинокі)
- ❑ Відповідає 1-но, максимум 2-х річному циклу вирощуванню

Збір верби у тюках

- ❑ Агрегат **BioBaler** канадської компанії Anderson
- ❑ Вага тюка – 500 кг
- ❑ Технологія потребує подальшого подрібнення у тріску або спеціальних котлів для спалювання

Обмежуючі фактори при зборі урожаю

- ❑ Низька температура (нижче -15°C) та ожеледиця, для роботи техніки це є суровий режим
- ❑ Висота снігового покриву, зріз проходить над сніговим покривом, що спричинить зменшення урожайності, та проведення додаткових операцій по мульчуванню високих решток
- ❑ Дощова волога погода, через неможливість проїзду комбайну до / по полю та висока вологість щепи

Урожайність

Загальноприйнятий стандарт приросту біомаси:

- Для сортів шведської селекції для зрілої плантації складає **20/тонн/га в рік** (при вологості 50%), що орієнтовно дорівнює 70 насипних м3
- Не селекційних сортів – **12-14 тонн/га/рік**

Фактори, які впливають на урожайність верби:

- Селекція верби
- Вік кореневої системи
- Кількість зрізів

Перший зріз – урожайність складає 60-70% від потенціалу зрілої плантації

Організація польової логістики

Для організації польової логістики необхідні:

- Телескопічний навантажувач з об'ємом ковша 2,5 – 3 м³, та
- Причепи 25 м³, оптимальна кількість 3 штуки

Кількість причепів залежить від:

- Урожайності
- Довжини рядків
- Відстані до тимчасового складу

Зберігання тріски

- Зберігають в буртах під відкритим небом
- Висота бортів – **4 м**
- Втрата вологості – **7-10%** за 2-3 місяці (власні заміри)
- Потрібно ворушити

Характеристики тріски з енергетичної верби

Нижча теплота згоряння

17,3-18,0 МДж/кг

Вологість	Нижча теплота згоряння, ккал/кг
50%	1 918
45%	2 168
40%	2 418
35%	2 668

Зольність

- На робочий стан палива $\approx$ **0,6 %**
- На сухий стан палива $\approx$ **1,25 %**

Вага

330-350 кг/м³ при вологості 45%

HORIZON 2020

The EU Framework Programme for Research and Innovation

Німеччина

Італія

Греція

Україна

Fachagentur Nachhaltige Rohstoffe e.

LEGAMBIENTE

Наші продукти та послуги

Продаж посадкового матеріалу

Консультації з побудови бізнесу у сфері вирощування енергетичної верби

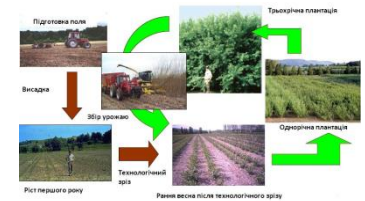

Послуга машинної висадки енергетичних плантацій з гарантією схожості

Послуги зі збору урожаю енергетичних культур: верба, тополь

Виробництво і продаж теплової енергії з поновлювальних джерел енергії

Дякую за увагу!

ТОВ «Салікс Енерджі»
01001,Київ, вул. Велика Житомирська, 8-а
+38-044-278-3144
info@salix-energy.com
www.salix-energy.com

